

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 946
Ημερομ. Κατάθεσης: 18/12/2025

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΒΑΤΣΙΝΑ
Βουλευτής ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αθήνα, 15 Δεκεμβρίου 2025

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς:

Την Υπουργό Τουρισμού

Θέμα: «Μείωση του τζίρου της εστίασης παρά της αύξηση της τουριστικής κίνησης σε Μύκονο και Σαντορίνη»

Κυρία Υπουργέ

Σας καταθέτω ως αναφορά κείμενο-άρθρο της ιστοσελίδας [REDACTED] με ημερομηνία 09/12/2025 που αφορά στη μείωση του τζίρου στην εστίαση.

Παρακαλώ, όπως λάβετε υπόψη σας τα αναφερόμενα και προβείτε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε πολύ άμεσα να αξιολογήσετε το ως άνω κρίσιμο ζήτημα που θα προάγει τη δικαιότερη και με σύννομο τρόπο ρύθμιση του θέματος.

Η Αναφέρουσα Βουλευτής

ΒΑΤΣΙΝΑ ΕΛΕΝΗ

Τουριστικό ρεκόρ, αλλά άδεια τραπέζια – Το παράδοξο της εστίασης σε Μύκονο και Σαντορίνη το 2025

Το ελληνικό καλοκαίρι του 2025 κινήθηκε με ρυθμούς τουριστικής υπεραπόδοσης που θύμιζαν τις πιο δυνατές χρονιές της τελευταίας δεκαετίας. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις έφθασαν τα 16,7 δισ. ευρώ στο οκτάμηνο, αυξημένες κατά 12% σε σχέση με το 2024, ενώ στο εννεάμηνο ξεπέρασαν τα 20 δισ. ευρώ, σημειώνοντας άνοδο 9%. Οι πληρότητες στα περισσότερα νησιά άγγιξαν τα όρια των υποδομών τους και οι αφίξεις κινήθηκαν σε ιστορικά υψηλά.

Κι όμως, τα στοιχεία δείχνουν ότι η εστίαση, κλάδος-κλειδί της τουριστικής οικονομίας, υποχώρησε για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο. Στο τρίτο τρίμηνο του 2025 ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 3,98 δισ. ευρώ, από 4,05 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2024, ενώ στο προηγούμενο τρίμηνο η πτώση είχε φθάσει το 2,6%. Συνολικά στο εννεάμηνο, η εστίαση κινήθηκε στα 8,55 δισ. ευρώ έναντι 8,84 δισ. ένα χρόνο πριν. Αυτό το μοτίβο δεν είναι οριζόντιο για όλους τους τουριστικούς προορισμούς. Πολύ μεγάλο πρόβλημα καταγράφηκε στη Μύκονο και στη Σαντορίνη, δύο νησιά όπου η τουριστική δραστηριότητα συχνά λειτουργεί ως βαρόμετρο για τη χώρα.

Η αντίφαση είναι εμφανής. Σε μια χρονιά που η Ελλάδα υποδέχεται περισσότερους επισκέπτες από ποτέ, τα δύο πιο ισχυρά brand της Μεσογείου βλέπουν τον τζίρο της εστίασης να κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση. Το φαινόμενο, ωστόσο, δεν αιφνιδιάζει όσους παρακολουθούν την εξέλιξη της μέσης δαπάνης ανά ταξιδιώτη, η οποία τα τελευταία χρόνια υποχωρεί συστηματικά.

Μελέτες επισημαίνουν ότι η Ελλάδα προσελκύει ολοένα και περισσότερους ταξιδιώτες, με ολοένα και χαμηλότερη δαπάνη ανά επίσκεψη. Τα στοιχεία δείχνουν περίπου 530 ευρώ το 2024, από 640 ευρώ το 2011. Στην πράξη, ο τουριστικός όγκος αυξάνεται, αλλά η δαπάνης δεν ακολουθεί την ίδια τροχιά. Η εστίαση είναι ο πρώτος κλάδος που δέχεται την πίεση.

Η Σαντορίνη προσφέρει την πιο χαρακτηριστική εικόνα αυτής της μετατόπισης. Το δεύτερο τρίμηνο του 2025 καταγράφει πτώση τζίρου στην εστίαση της τάξης του 21%, με τα έσοδα να υποχωρούν από 145,2 εκατ. σε 113,1 εκατ. ευρώ, η μεγαλύτερη μείωση σε όλη τη χώρα. Το τρίτο τρίμηνο η εικόνα επιβεβαιώνεται με

μείωση 14,7% στα καταλύματα και 13,3% στην εστίαση, στοιχείο που την καθιστά τον προορισμό με το μεγαλύτερο πρόβλημα για δύο συνεχόμενα τρίμηνα. Σε διάστημα έξι μηνών, η αγορά χάνει σχεδόν το ένα τρίτο του τζίρου της.

Τα σημάδια

Η απότομη κάμψη στη Σαντορίνη δεν μπορεί να εξηγηθεί χωρίς την παράμετρο της σεισμικής δραστηριότητας που επηρέασε τη ζήτηση και τις αφίξεις. Η μετατόπιση μέρους των τουριστών προς Πάρο, Νάξο, Κρήτη και Ρόδο είναι εμφανής στα περιφερειακά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Όμως, η εικόνα δεν είναι μόνο συγκυριακή. Η Σαντορίνη είναι από τα πρώτα νησιά όπου οι τιμές της εστίασης έχουν φθάσει στα όρια της ανοχής των επισκεπτών, με μέσο κόστος ανά άτομο που ξεπερνά κατά κανόνα τα 40–50 ευρώ. Η συσόρευση τουριστικών επιχειρήσεων, ο όλο και αναμενόμενος αριθμός τουριστών, πέρα από τις δυνατότητες τους νησιού και οι δυσκολίες στις μετακινήσεις σε περιόδους αιχμής, έχουν δημιουργήσει μια αγορά πολύ ευαίσθητη στη μεταβολή της ζήτησης. Όταν η κατανάλωση μετακινείται προς φθηνότερες επιλογές, το αποτέλεσμα είναι οι απώλειες να πολλαπλασιάζονται.

Η Μύκονος καταγράφει μια διαφορετική αλλά εξίσου ενδεικτική δυναμική. Στο δεύτερο τρίμηνο του 2025, η εστίαση υποχωρεί κατά 8%, ενώ στο τρίτο τρίμηνο η πτώση διαμορφώνεται στο 2,7%. Σε απόλυτα μεγέθη οι απώλειες είναι σαφώς μικρότερες από της Σαντορίνης, ωστόσο η Μύκονος εμφανίζει κάτι που η Σαντορίνη δεν είχε σε αυτόν τον βαθμό. Τα στοιχεία δείχνουν μια σταθερή υποαπόδοση σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά.

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι ήδη από το 2024, όταν τα καταλύματα και η εστίαση στη χώρα παρουσίαζαν αύξηση 9,2%, η Μύκονος και η Σαντορίνη κατέγραφαν μειώσεις. Το φαινόμενο, επομένως, έχει προϋστορία.

Στη Μύκονο οι λόγοι είναι περισσότερο δομικοί καθώς το εξαιρετικά υψηλό κόστος ζωής, οι τιμές στην εστίαση και στα beach bars, αλλά και τα υπερβολικά λειτουργικά έξοδα των επιχειρήσεων δημιουργούν μια αγορά υψηλού ρίσκου. Η παραμικρή μετατόπιση στη συμπεριφορά του κοινού και αυτή καταγράφεται τα

τελευταία χρόνια με τη στροφή σε Πορτογαλία, Κροατία ή Βαλεαρίδες, αρκεί για να επηρεάσει τον τζίρο. Η Μύκονος δεν έχασε τουρίστες, αλλά έχασε τη δυνατότητα να τους πείσει να ξοδέψουν στον ίδιο βαθμό.

Νέες συνήθειες

Πίσω από τα τοπικά παραδείγματα βρίσκεται μια πιο γενική αλλαγή στην κατανάλωση. Το 2025 είναι η πρώτη χρονιά κατά την οποία παρατηρείται μια συνειδητή στροφή μέρους του τουριστικού κοινού στο φαγητό εντός καταλύματος, στην αγορά έτοιμων γευμάτων και στο street food. Η διαφορά τιμών μεταξύ supermarket και εστίασης, σε συνδυασμό με την πίεση στο κόστος διακοπών, λειτουργεί καταλυτικά. Παράλληλα, ένα σημαντικό τμήμα των Ελλήνων παραθεριστών περιορίζει τις εξόδους λόγω αυξημένων εξόδων μετακίνησης και διαμονής. Για έναν κλάδο με πολύ χαμηλό περιθώριο κέρδους, αυτές οι αλλαγές δεν είναι αμελητέες.

Η εικόνα συμπληρώνεται από ένα ακόμη πιο βαθύ δομικό στοιχείο. Η ελληνική εστίαση, όπως αναδεικνύουν μελέτες, έχει υποστεί δραματική μείωση στην παραγωγικότητα την τελευταία δεκαπενταετία, με ποσοστά που φτάνουν το 35% ανά ώρα εργασίας και 41% ανά εργαζόμενο.

Σαντορίνη

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πτώση σε ολόκληρη την οικονομία. Η επέκταση του κλάδου σε αριθμό επιχειρήσεων δεν συνοδεύτηκε από αύξηση σε ποιότητα, αποδοτικότητα ή επενδύσεις, παρά μόνο από διόγκωση προσφερόμενων θέσεων και τραπεζοκαθισμάτων. Σε έναν τέτοιο κλάδο, η πίεση στην κατανάλωση μεταφράζεται άμεσα σε συρρίκνωση τζίρου.

Το αποτέλεσμα είναι ότι η Σαντορίνη να λειτουργεί ως παράδειγμα μιας αγοράς που κορέστηκε πολύ γρήγορα, ενώ η Μύκονος υποδεικνύει τα όρια της υπερτιμολόγησης. Και τα δύο νησιά δείχνουν πως η σχέση ανάμεσα σε αφίξεις και δαπάνη δεν είναι ευθεία. Αντιθέτως, γίνεται όλο και πιο περίπλοκη, καθώς η μέση κατανάλωση εξαρτάται περισσότερο από τη σύνθεση των τουριστών και λιγότερο από τον απόλυτο αριθμό των επισκεπτών.

Το 2025 θα μείνει ως η χρονιά ενός ιδιαίτερου φαινομένου με την Ελλάδα να πετυχαίνει ρεκόρ τουριστικών εισπράξεων και ταυτόχρονα να καταγράφει μια από τις μεγαλύτερες πτώσεις τζίρου στην εστίαση στους δύο κορυφαίους προορισμούς της. Το αν αυτό αποτελεί προειδοποιητικό σήμα για τη δομή του μοντέλου ή μια προσωρινή απόκλιση που θα εξομαλυνθεί στα επόμενα τρίμηνα, μένει να αποδειχθεί. Προς το παρόν, οι αριθμοί δείχνουν ότι ο τουρισμός μπορεί να γεμίσει τα ξενοδοχεία, αλλά δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι θα γεμίσει εξίσου τα τραπέζια, τους λογαριασμούς των επιχειρηματιών στην εστίαση και τελικά τα κρατικά ταμεία.